

- **OTTO GUTFREUND**

varianta A

I – Nadšení Paříží

Otto Gutfreund měl rád Paříž a dílo francouzských umělců. V roce 1909 navštívil v Praze výstavu sochaře Emila Bourdella. Poté se rozhodl odjet do Paříže, aby u něj mohl studovat. Čím ho Paříž tolik přitahovala?

- **Dokument 1: Gutfreundovo umělecké vzdělání**

„Nespokojený žák (...) Umělecko - průmyslové školy [v Praze] zatoužil (...) po prohloubení své umělecké výchovy a zamířil odhodlaně do Paříže. (...) V E. Bourdellovi našel učitele, jehož umění poznal již v Praze. (...) Z Paříže vracel se výtvarník odhodlaný vstoupiti mezi zápasníky o nové umění.“

Zdroj: MATĚJČEK, Antonín, „Gutfreundova léta učení a putování“, Volné směry XXV, 1927-1928, str. 180-183

- **Dokument 2: Z Prahy do Paříže**

„V tehdejší situaci [nebylo] pro něho v Čechách místa. (...) Pro mladé lidi, kteří cítili tehdy světově (...), bylo jasno, že musí do ciziny, nemají-li zajíti umělecky a lidsky. (...) Všichni snili o Paříži jako o zázračném městě nového umění (...). Postupně utíkají z Prahy nejdůležitější představitelé mladého umění. (...) Ti, kdož zbyli doma (...) šli učit na střední školy, nebo [pracovali jako] architekti do úřadu.“

Zdroj: ŠTECH, Václav Vilém, „Léta s Gutfreundem“, Volné směry XXV, 1927-1928, str. 188-198

- **Dokument 3: Bohatství Paříže**

„Gutfreund [byl] (...) posedlý Paříží (...). Sotva kdo nabyl v Paříži tak velkého vnitřního bohatství jako [on]. (...) Hmatal tu po věcech, z nichž neodolatelná osobnost Paříže je utvořena.“

Zdroj: WEINER, Richard, „Vzpomínka na Gutfreunda“, Volné směry XXV, 1927-1928, str. 172-174

1 – Jaký vztah měl Gutfreund k Paříži? (dokument 3)

2 – Podtrhni v dokumentech 1, 2 a 3 červeně, co Gutfreunda hnalo z Prahy, a modře, co ho táhlo do Paříže. Pak vyplň tabulku.

• Co Gutfreunda hnalo z Prahy?	• Co Gutfreunda táhlo do Paříže?

3 – Své odpovědi v tabulce rozděl do dvou částí (některé můžeme zařadit do obou částí):

A – Možnosti vzdělání v umělecké oblasti

B – Možnosti uměleckého uplatnění

SHRNUTÍ: Ke každé části napiš krátký odstavec, použij citáty a konkrétní příklady z textu.

II – Válka jako hořká životní zkušenost

V době vypuknutí první světové války bydlel Gutfreund v Paříži. Rozhodl se vstoupit do francouzské armády a zúčastnil se několika bitev na západní frontě. Roku 1916 však byl z vojska propuštěn a poslán do internačního tábora. Jaké obtíže čekaly české dobrovolníky ve Francii během první světové války?

• Dokument 4: Gutfreund za války

„V srpnu roku 1914 nebylo proň vůbec pochyb o tom, co má dělati. (...) „Což bych se byl mohl vrátiti domů?“ (...) Byl mezi šesti sty našich prvních dobrovolníků. Sloužil v setnině Nazdar a účastnil se v ní (...)

• Dokument 5: Gutfreundův dopis francouzskému ministru války z 25. 10. 1916

*„Pane ministře,
jako Čech a bývalý válečný dobrovolník, který (...) je v současné době internován jako civilní vězeň, Vás naléhavě prosím o propuštění na svobodu. (...) Když jsem se stal*

nejtěžších bojů v Champagni. (...)

Když vyšel [nový] zákon [1], šli naši vojáčkové (...) ke svým velitelům, a žádali, aby na ně (...) ho užil. (...) Francouzské velení hledělo na věc jako na vzpouru (...). Aféra skončila tím, že Gutfreund byl poslán do internačního tábora (...) a že se z něho nedostal až po válce (...).

Nezapomenu nikdy na výraz bezedného smutku, s jakým mluvil o svém živoření v táboře. (...) „Celý den stáli jsme na dvoře vedle sebe (...) a neměli, ani co dělat, ani co myslet.“

Zdroj: ŠTECH, Václav Vilém, „Léta s Gutfreudem“, Volné směry XXV, 1927-1928, str. 188-198

[1] „**Bérengerův zákon**“: zákon, který vstoupil v platnost v srpnu 1915. Zakazoval najímat do francouzské armády vojáky z nepřátelských států, tedy Rakušany a Čechy.

válečným dobrovolníkem, přijal jsem všechna možná osobní rizika, nabídl jsem svůj život Francii.

(...) V srpnu 1915 jsem spolu s dalšími (...) krajany zaslal žádost o propuštění, opíraje se o zákon (...), který zrušil vojenské závazky uzavřené rakousko-uherskými poddanými (...). Odevzdali jsme tuto žádost s nadějí, že se nám podaří docílit úpravy tohoto zákona (...) a že úřady, přesvědčené o našem protirakouském cítění, prokázaném naší válečnou službou ve francouzských řadách, tuto žádost nikdy konce nepoužijí (...).“

Zdroj: ŠETLÍK, Jiří (ed.), Otto Gutfreund. Zázemí tvorby, Odeon, Praha, 1989, str. 50-51

DOK. 4

1 – Jaké rozhodnutí učinil Gutfreund v srpnu roku 1914? Jak tím dokázal své vlastenectví?

DOK. 4 a 5

2 – Proč byl Gutfreund poslán do internačního tábora?

DOK. 5

3 – Co žádá Gutfreund po francouzském ministru války? Jak popisuje svůj vztah k Francii?

DOK. 5

4 – Chtěl být Gutfreund opravdu propuštěn z francouzské armády? Proč tedy žádost poslal?

DOK. 4

5 – Jak popisuje autor Gutfreundův pobyt v internačním táboře?

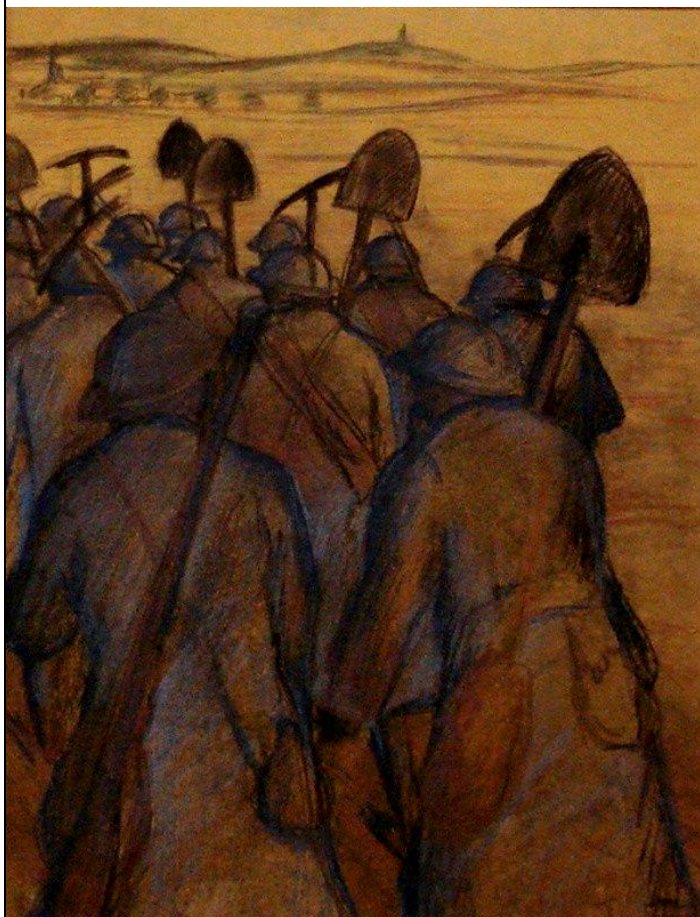
SHRNUTÍ: Jaké obtíže čekaly české dobrovolníky ve Francii během první světové války?

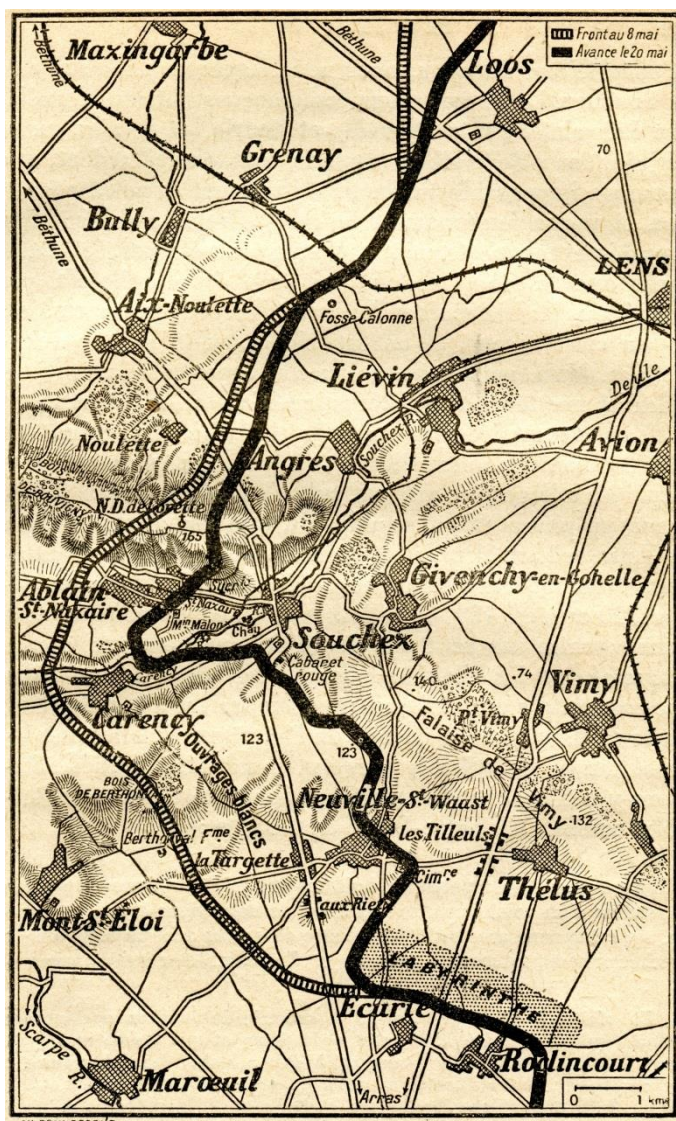
III – Válka jako umělecká inspirace

Válka na čas přerušila Gutfreundovu uměleckou činnost. Její hrůzy ho však natrvalo poznamenaly a prožitky z fronty inspirovaly jeho další tvorbu. Po návratu do Československa zde dostal jako bývalý legionář několik zakázek s vojenskou tematikou. Jakým způsobem se válka odráží v Gutfreundově tvorbě?

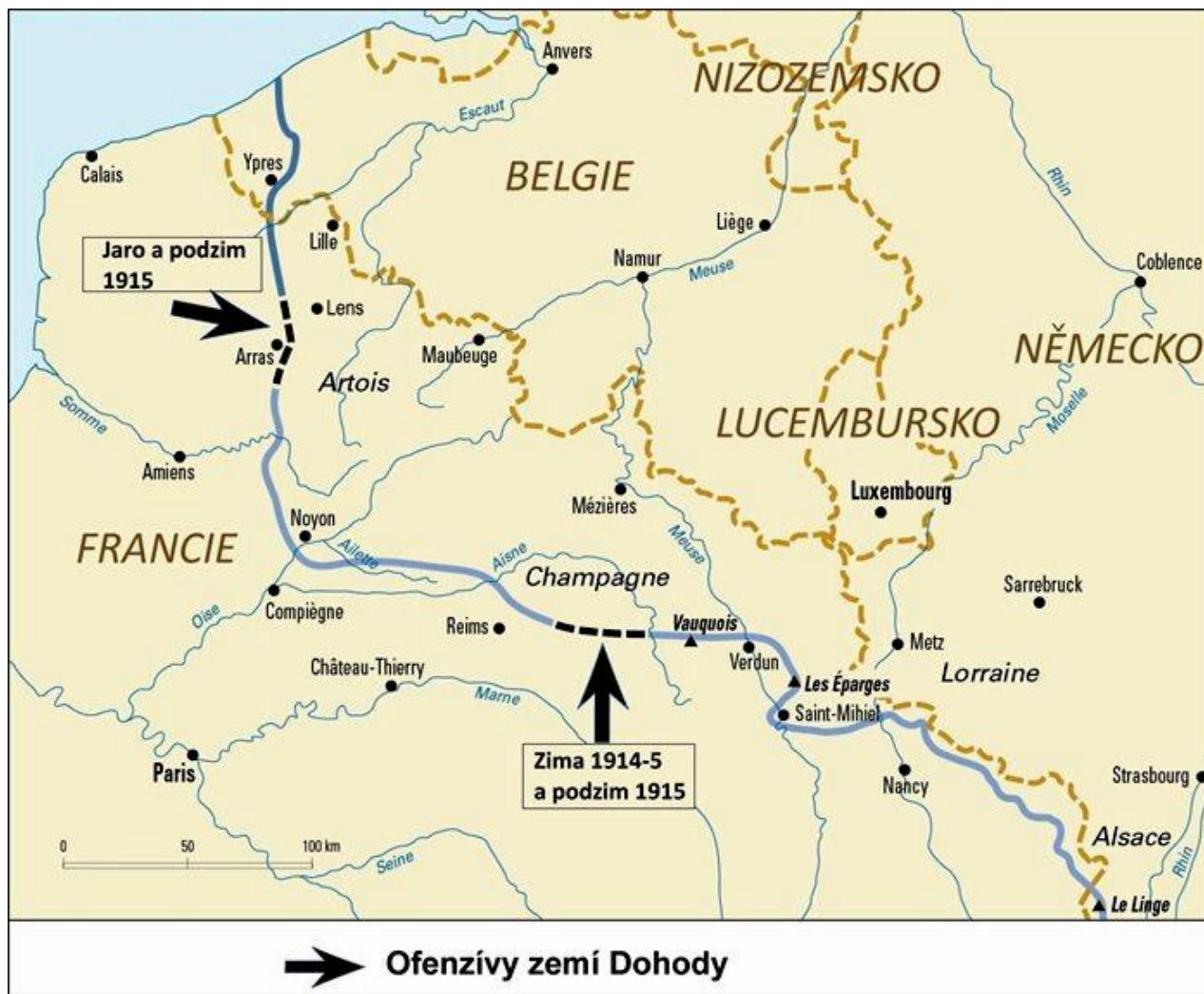
- **Dokument 6: Ranní návrat z práce v předních liniích Mont-Saint-Eloi, jaro 1915, Vojenský historický ústav, 1918**

- **Dokument 7: Mapa bojiště u Mont-Saint-Eloi, květen 1915, Wikimedia**

- **Dokument 8: Ofenzívy v Champagne a Artois, 1915**, zdroj: decouvrir-grande-guerre.fr

DOK. 7

1 – Najdi na mapě vesnici Mont-Saint-Eloi.

DOK. 8

2 – Mont-Saint-Eloi se nachází v regionu Artois (najdi na mapě). Co se zde odehrálo na jaře 1915?

DOK. 6

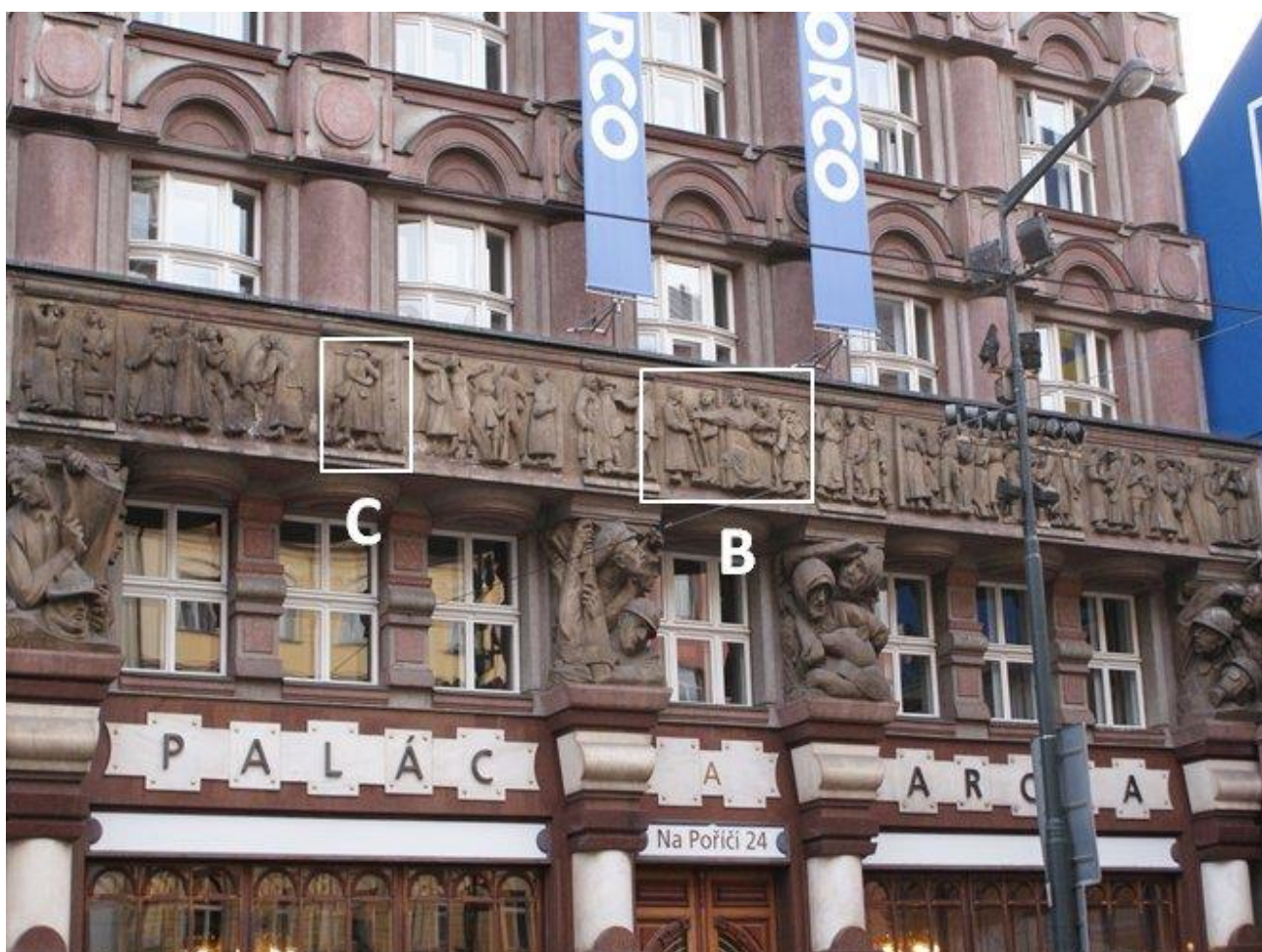
3 – Popiš Gutfreundův obraz a vysvětli jeho název.

DOK. 6

4 – S jakými pocity autor vzpomínal na tyto události? Svoji odpověď vysvětli pomocí obrazu.

- **Dokument 9: Vlys na průčelí Legiobanky v Praze, 1923; zdroj foto ČŠBH**

A – Vlys na průčelí Legiobanky (dnešní Palác Archa)

B a C – Detaily vlysu

D – Práce pro samostatnou republiku

„[Zaujala] srdečnost [jeho] líčení příjezdu legionářů. (...) Jenom středová postava Republiky (...) jest slavnostní, jinak veliká chvíle návratu mění se v řadu výjevů intimních, (...) kde největší radost shledání i veliká bolest smrti vyjádřeny jsou velmi lidsky (...).

Zdroj: ŠTECH, Václav Vilém, „Léta s Gutfreundem“, Volné směry XXV, 1927-1928, str. 188-198

1 – Na dekoraci které budovy se Gutfreund podílel?

2 – Popiš hlavní postavu z dokumentu 9B. Co symbolizuje (dok. 9D)?

3 – Popiš scénu zobrazenou na dokumentu 9C, použij také dokument 9D. Jaký název bys dal (a) Gutfreundovu dílu?

4 – Podává zde Gutfreund negativní obraz války? Svou odpověď vysvětli.

SHRNUTÍ: Jakým způsobem Gutfreund zobrazuje ve své tvorbě válku?

© ČŠBH, o. s. Licence CC BY-NC-ND <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>
Projekt byl podpořen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci dotačního programu
Podpora vzdělávání v jazycích národních menšin a multikulturní výchovy v roce 2013.

Mediální partner: Český rozhlas – Radio Praha